

Proves d'accés a la universitat

Història de la filosofia

Sèrie 2

Qualificació				TR	
Exercici 1	Pregunta I				
	Pregunta II	<i>a</i>			
		<i>b</i>			
	Pregunta III				
Exercici 2					
Exercici 3					
Suma de notes parcials					
Qualificació final					

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

La prova consta de tres exercicis, que trobareu a les pàgines 2-5 (exercici 1), pàgina 8 (exercici 2) i pàgina 10 (exercici 3).

En cada exercici heu d'escollir UNA de les dues opcions (A o B).

Tingueu en compte que l'exercici 1 consta, al seu torn, de tres preguntes.

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu una de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

[...] si hi ha d'haver [...] un imperatiu categòric, cal que sigui un principi tal que a partir de la idea d'allò que és necessàriament un fi per a tothom —ja que és un fi en si mateix— constitueixi un principi objectiu de la voluntat, un principi que consegüentment pugui servir de llei pràctica universal.

El fonament d'aquest principi és aquest: la naturalesa racional existeix com a fi en si mateix. [...] l'imperatiu pràctic serà el següent: *Actua de tal manera que tractis la humanitat, tant en la teva persona com en la persona de qualsevol altre, sempre al mateix temps com a fi, mai simplement com a mitjà*. Vegem si això pot portar-se a efecte.

Considerem els mateixos exemples que havíem tractat anteriorment:

En primer lloc, segons el concepte del deure necessari envers un mateix, aquell qui estigui considerant el suïcidi es preguntarà si la seva acció pot concordar amb la idea de la humanitat com a fi en si. Si ell, per tal d'escapar-se d'una situació penosa, es destrueix a si mateix, se serveix d'una persona simplement com un mitjà per a conservar una situació suportable fins a la fi de la vida. Però l'home no és una cosa, no és consegüentment quelcom que pugui ser tractat simplement com un mitjà, sinó que en totes les seves accions ha de ser considerat sempre com un fi en si mateix. Per consegüent, jo no puc disposar pas de l'home en la meua persona, jo no puc mutilar-lo, danyar-lo o matar-lo.

Immanuel KANT. *Fonamentació de la metafísica dels costums*, II

Pregunta I. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents: [1 punt]

a) «imperatiu categòric»:

b) «lleï pràctica universal»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Immanuel Kant, de la següent afirmació del text: «jo no puc disposar pas de l'home en la meua persona, jo no puc mutilar-lo, danyar-lo o matar-lo». (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Kant que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint, si voleu, a les pàgines 6 i 7.]

OPCIÓ B

Ara bé, tot i que, efectivament, no puc concebre un Déu sense existència, com no puc pensar una muntanya sense vall, tanmateix, igual que del fet que jo pugui pensar una muntanya amb una vall no se'n segueix pas que hi hagi cap muntanya al món, del fet que pugui concebre Déu amb existència, no sembla que se'n segueixi per això sol que Déu existeix: perquè el meu pensament no imposa cap necessitat a les coses; i així com només depèn de mi imaginar-me un cavall alat, encara que no n'hi hagi cap que tingui ales, d'igual manera podria atribuir l'existència a Déu, encara que no hi hagi cap Déu que existeixi.

De tota manera, aquí hi ha un sofisma amagat sota l'aparença d'aquesta objecció: perquè del fet que jo no puc concebre una muntanya sense vall, no se'n segueix que hi hagi cap muntanya al món, ni cap vall, sinó solament que la muntanya i la vall, tant si existeixen com si no, no es poden separar l'una de l'altra de cap manera, mentre que del fet que no puc concebre Déu sense existència se'n segueix que l'existència és inseparable de Déu, i per tant que existeix veritablement: i no és que el meu pensament pugui fer que això sigui d'aquesta manera o que imposi necessitat a les coses; sinó, al contrari, que la necessitat de la cosa mateixa, a saber, de l'existència de Déu, em determina a pensar això. Perquè no soc lliure de concebre un Déu sense existència (és a dir, un ésser sobiranament perfecte sense una perfecció sobirana); però en canvi soc lliure d'imaginar-me un cavall amb ales o sense ales.

René DESCARTES. *Meditacions metafísiques*, v

Pregunta I. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents: [1 punt]

a) «necessitat»:

b) «sofisma»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons René Descartes, de la següent afirmació del text: «Perquè no soc lliure de concebre un Déu sense existència (és a dir, un ésser sobiranament perfecte sense una perfecció sobirana); però en canvi soc lliure d'imaginar-me un cavall amb ales o sense ales.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Descartes que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Podeu continuar responent aquí, si voleu, a la pregunta III de l'exercici 1.]

Exercici 2

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B.

OPCIÓ A. Compareu la concepció de Kant sobre la moral amb la concepció sobre la moral d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental. [2 punts]

OPCIÓ B. Compareu la concepció de Descartes sobre el paper de la raó en la justificació del coneixement amb la concepció sobre el paper de la raó en la justificació del coneixement d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental. [2 punts]

Exercici 3

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B.

OPCIÓ A. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «De la mateixa manera que no és moralment acceptable que una persona pugui ser esclava d'una altra (ni ho seria encara que l'esclava s'avingués a ser-ho) perquè seria donar a una persona l'estatus de mer objecte, d'una cosa de la qual simplement es fa ús, tampoc és moralment acceptable la prostitució (encara que la persona prostituïda s'hi avingui).» Responen d'una manera raonada. [2 punts]

OPCIÓ B. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'argumentació següent: «És ben evident que tot allò que hi ha en el món té una causa. I aquesta causa, al seu torn, també ha de tenir una causa, i així successivament. Però seria absurd que hi hagués una cadena infinita de causes. Cal que hi hagi, doncs, una primera causa no causada, que no pot ser cap objecte del món (perquè tots els objectes del món necessiten una causa); aquesta primera causa no causada és el que anomenem Déu.» Responen d'una manera raonada. [2 punts]

--	--

--	--

Etiqueta de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans

Proves d'accés a la universitat

Història de la filosofia

Sèrie 5

Qualificació				TR	
Exercici 1	Pregunta I				
	Pregunta II	<i>a</i>			
		<i>b</i>			
	Pregunta III				
Exercici 2					
Exercici 3					
Suma de notes parcials					
Qualificació final					

Etiqueta de l'alumne/a

Ubicació del tribunal

Número del tribunal

Etiqueta de qualificació

Etiqueta del corrector/a

La prova consta de tres exercicis, que trobareu a les pàgines 2-5 (exercici 1), pàgina 8 (exercici 2) i pàgina 10 (exercici 3).

En cada exercici heu d'escollir UNA de les dues opcions (A o B).

Tingueu en compte que l'exercici 1 consta, al seu torn, de tres preguntes.

Exercici 1

[6 punts en total]

Trieu una de les dues opcions següents, A o B, i responeu a les tres preguntes de l'opció que heu triat (que es formulen després del text).

OPCIÓ A

La revolta dels esclaus en la moral comença quan el mateix ressentiment esdevé creador i genera valors, el *ressentiment* d'aquells éssers privats de la veritable reacció, la de l'activitat, que només es consideren indemnitzats mitjançant una venjança imaginària. Mentre que qualsevol moral noble sorgeix d'una afirmació triomfant de la seva pròpia essència, la moral dels esclaus de bon començament diu «no» a tot allò que és «exterior», «altre», «no un mateix», i aquest fet de negar és el seu acte creador. Aquest capgirament de la visió que estableix valors —aquesta projecció *necessària* cap a l'exterior, en lloc de dirigir-se cap a la pròpia essència— pertany específicament al ressentiment. Per a néixer, la moral dels esclaus requereix sempre en primer lloc un món contrari i extern. Psicològicament parlant, requereix estímuls externs per a actuar en general. Radicalment, la seva acció és una reacció. El cas contrari s'esdevé en la forma noble de la valoració: actua i creix espontàniament, cerca la seva contraposició únicament per afirmar-se ella mateixa d'una manera encara més agraïda, encara més joiosa. La seva concepció negativa referent a allò que és «baix», «vulgar», «dolent» constitueix només una pàl·lida imatge creada més tard en contrast amb la seva positiva concepció fonamental, amarada per complet de vida i de passió: «Nosaltres, els nobles, els bons, els bells, els feliços!».

Friedrich Wilhelm NIETZSCHE. *La genealogia de la moral*, part I

Pregunta I. Expliqueu breument (entre seixanta i cent paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text els mots següents: [1 punt]

a) «esclaus»:

b) «indemnitzats»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit i la justificació, segons Friedrich W. Nietzsche, de la següent afirmació del text: «Aquest capgirament de la visió que estableix valors —aquesta projecció *necessària* cap a l'exterior, en lloc de dirigir-se cap a la pròpia essència— pertany específicament al ressentiment.» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Nietzsche que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Comenceu a respondre a aquesta pregunta aquí sota; podeu continuar escrivint, si voleu, a les pàgines 6 i 7.]

OPCIÓ B

L'altra objecció que he trobat que es fa contra el principi de les societats polítiques, tal com he esmentat, és aquesta:

Tots els homes han nascut sota una mena o altra de govern, i és, doncs, impossible que ningú pugui ser mai lliure ni unir-se amb altres per erigir-ne, legítimament, un de nou.

En cas que aquest argument fos vàlid, jo pregunto: Com és que hi ha tantes monarquies legítimes al món? Perquè si algú, en virtut d'aquest supòsit, pot mostrar-me un sol home que, a qualsevol època de la història del món, hagi estat lliure per a iniciar una monarquia legítima, jo em comprometo a mostrar-li'n deu que foren lliures per a unir-se i, alhora, per a iniciar un nou govern, ja fos sota un reialme o amb qualsevol altra forma. I això demostra que si qualsevol, nascut sota el domini d'un altre, pot ser prou lliure per a adquirir el dret a comandar altres homes en un imperi nou i distint, tothom qui hagi nascut sota el domini d'un altre home pot ser igualment lliure i esdevenir dirigent o súbdit d'un govern distint i separat. [...]

[...] Aquesta ha estat la pràctica arreu del món, des dels primers temps fins a l'actualitat, i no hi ha, avui que els homes neixen sota Estats antics i constituïts, amb lleis i formes de govern establertes, cap altre impediment a la seva llibertat que si haguessin nascut entre els lliures i irreprimits habitants de la selva. Aquells, doncs, que ens vulguin convèncer que pel fet d'haver nascut sota un govern determinat ja hi estem sotmesos d'una manera natural i no ens resta cap accés ni pretensió a la llibertat de l'estat de natura, no tenen una altra raó per a esgrimir [...] que dir que és perquè els nostres pares o progenitors abandonaren la seva llibertat natural i, d'aquesta manera, s'obligaren i obligaren la seva descendència a una submissió perpètua al govern a què ells s'havien sotmès. És cert que tothom està obligat a complir les promeses que hagi fet i els compromisos que hagi contret ell mateix, però cap mena de pacte no podrà obligar-hi els seus fills o descendents.

John LOCKE. *Segon tractat sobre el govern civil*, capítol VIII

Pregunta I. Expliqueu breument (entre vuitanta i cent vint paraules) les idees principals del text i com hi apareixen relacionades. [2 punts]

Pregunta II. Expliqueu breument (entre cinc i vint paraules en cada cas) el significat que tenen en el text les expressions següents: [1 punt]

a) «monarquies legítimes»:

b) «estat de natura»:

Pregunta III. Expliqueu el sentit, la finalitat i la justificació del que John Locke vol expressar mitjançant la següent pregunta del text: «En cas que aquest argument fos vàlid, jo pregunto: Com és que hi ha tantes monarquies legítimes al món?» (En la resposta, us heu de referir als aspectes del pensament de Locke que siguin pertinents, encara que no apareguin explícitament en el text.) [3 punts]

[Podeu continuar responent aquí, si voleu, a la pregunta III de l'exercici 1.]

Exercici 2

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B.

OPCIÓ A. Compareu la concepció de Nietzsche sobre el coneixement amb la concepció sobre el coneixement d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental. [2 punts]

OPCIÓ B. Compareu la concepció de Locke sobre la relació entre els ciutadans d'un estat i el seu govern amb la concepció sobre aquesta mateixa qüestió d'un altre autor/a destacat de la història de la filosofia occidental. [2 punts]

Exercici 3

Trieu UNA de les dues opcions següents, A o B.

OPCIÓ A. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «La manera en què parlem construeix com és el món i, per això, per a contribuir a fer desaparèixer el masclisme que impregna la nostra societat, és important esforçar-se per usar les anomenades “formes inclusives” del llenguatge i quan, per exemple, parlem de les persones de la classe no dir “Tots estem contents” sinó, posem per cas, “Tots i totes estem contents i contentes”.» Responen d'una manera raonada. [2 punts]

OPCIÓ B. Expliqueu si esteu d'acord o en desacord amb l'afirmació següent: «No estic obligat/ada a seguir les lleis fonamentals (Constitució) que ni jo ni els meus pares no hem votat; que les votés una majoria de la gent de la generació dels meus avis no m'obliga a mi o a les persones de la meva generació a seguir-les.» Responen d'una manera raonada. [2 punts]

--	--

--	--

Etiqueta de l'alumne/a

Institut
d'Estudis
Catalans